

به نام خدا

فرهنگ لغت لری به فارسی (واژه نامه لری به فارسی)

تألیف : نصیب الله عزیزی

۴۹۴ عزیزى، نصيب الله ، ۱۳۴۰ -

۳/

ف ۵۸۸ ع فرهنگ لری به فارسی (واژه نامه لری به فارسی) : ویژه لری ممسنی /

مؤلف نصيب الله عزيزى . - ممسنی : مرکز خدمات کامپیوتری، ۱۳۸۱

ISBN 964 - 06 - 1917 - 5 ص. ۲۲۸

۱. لری - واژه نامه ها - فارسی . الف . عنوان .

www.ketab.ir

واژه نامه لری به فارسی (ویژه لری ممسنی)

اثر نصيب الله عزيزى

تاریخ نگارش و تکمیل : ۱۳۶۷ - ۱۳۸۰

تاریخ انتشار : ۱۳۸۱

حروفچینی : تایپ رایانه ای

نوبت چاپ : اول

چاپ : چاپگر رایانه ای (چاپخانه فجر ممسنی)

شمارگان (تیراژ) : ۱۰۰۰ نسخه

زبان فارسی که زبان رسمی ملت ایران است دارای لهجه های متعدد میباشد، یکی از آنها «لهجه لری» است. این لهجه نیز یکی از شاخه های زبان پارسی بوده و، ای چه بسا از ریشه های اصلی زبان جدید فارسی است به این عبارت که ممکن است فارسی امروزی لفظ متحول شده این لهجه باشد!

لهجه ساده و شیرین لری خود به چند شاخه دیگر نظیر «لری بختیاری، لری خرم آبادی، لری بویراحمدی و لری ممسنی» تقسیم می شود که هر کدام با داشتن وجه تشابهات و تفاوت های لفظی نسبت به هم، به خودی خود، دارای زیر شاخه های دیگری بوده است.

در این کتاب، ضمن بیان نکات و قواعد دستوری مربوط به این لهجه، به ارائه لغات جمع آوری شده از سال ۱۳۶۳ به بعد همراه با اصطلاحاتی که در گویش لری ممسنی بکار گرفته می شود، پرداخته ایم.

ساکنین «لر زبان» ممسنی، هر کدام عضو یکی از چهار طایفه یا چهار بنیچه ممسنی نظیر بکیش، رستم، جاوید و دشمن زبانی می باشد که از این چهار طایفه بلکه دسته هائی از هر طایفه مانند تیره بوان از طایفه بکیش و... هر کدام دارای تنوع گویش خاص خود می باشند. باید گفت در این کتاب هر چند سعی شده واژه ها را با انواع تلفظ معمول آن توسط گروه های ساکن شناسائی و بیان نمائیم ولی غالباً لحن اداء بیشتر کلمات به لحن تلفظی که در گویش مردم ساکن در مرکز بخش رایج بوده است، نزدیکتر می باشد. بالاخره طی زحمات و بیدار خوابیهای چند ساله که هر لحظه آن با کوشش ارزنده ای سپری می شد توانستیم به عزم خویش جامه عمل پوشیده و این اثر را به مردم خطه لر زبان که خود عضوی از پیکر بزرگ کشور ایران است تقدیم نمائیم.

البته بقول شاعر: «مدتی این مثنوی تأخیر شد × مهلتی بایست تاخون شیر شد» اما این تلاش هنوز و هنوز نیاز به زمان دارد تا پخته و کاملتر شود زیرا فرهنگ نویسی اصولاً کار چندان سهل و ساده ای نیست بلکه کاری بس طاقت فرسا می باشد زیرا برای پی بردن به جزئیات یک زبان یا لهجه باید خوشه چینی کرد و چه بسا این کار از آن هم مشکلتر بنماید

زیرا در خوشه چینی آنچه را چشم ببیند، دست برمیچیند اما در جمع آوری کلمه باید چشم به دهان دیگران دوخت و به همه نوع گفتار و مطالب که بعضاً شاید باحوصله و طبع پژوهشگر هم سازگار نباشد گوش سپرد از سوی دیگر بیان همه آنچه که کاوشگر دنبال می کند در یک فرصت کوتاه که اتفاق نمی افتد بلکه در طول سالیان مدیدی می بایست آماده باش و منتظر در کمینگاه حوصله بنشیند تا شکار نمایان شود و به صید آن بپردازد، این یعنی یک عمر مشغله ذهنی داشتن، یک عمر حوصله به خرج دادن، بدرستیکه پژوهش در این زمینه سه مرحله بسیار پر زحمت و وقت گیری را در بر دارد مرحله اول جمع آوری لغات که پژوهشگر در این مرحله همواره درگیر یادداشت، ضبط و ثبت واژه ها و اصطلاحات پراکنده ای بوده که از افواه مختلف طی فواصل زمانی طولانی می شنود و مرحله دوم تنظیم کامل همه این یافته ها بر تئب حروف الفبائی است که دقت و حوصله خاصی را می طلبد، و مرحله سوم پرداختن به معانی مناسب با فهم و برداشت عموم از این یافته هاست در این راستا امکان هر گونه اشکالی وجود خواهد داشت، چنانچه از ما لیستی از افراد محل سکونتمان را خواسته باشند با آنکه قیافه همه اهل محل به خاطر آشنائی از قبل برایمان کاملاً شناخته شده است و می توان با فکر و تأمل، قیافه هر کدام را به ذهن آورد و نامشان را نوشت با این وجود پس از پایان کار متوجه خواهیم شد تا چند نفری را از قلم انداخته ایم خوب با این حساب به کسانیکه در زمینه یاد داشت نمودن آنچه که عینی نیست بلکه باید زمانی بگذرد تا لزوماً در ذهن کسی خطور نماید و بر زبان کسی جاری شود تلاش می نمایند باید این حق را بدهیم و نیز ببپذیریم که چنین تلاشی عاری از اشکال نخواهد بود زیرا ممکن است، بلکه مسلم است همه واژه ها طی یک زمان چندساله دست یافتنی نبوده و نمی باشد و چنانچه مجموعه ای از این الفاظ پراکنده طی زحمات چندین ساله یکجا جمع شود آنگاه انتظار ارائه کاری بی کم و کاست داشتن هم انتظار مناسبی نخواهد بود با ذکر این جملات خواستم اولاً از زحمات بزرگ مردانی چون مرحوم دهخدا، مرحوم معین، عمید و دیگر اساتیدی که گامی بس فراتر در زمینه واژه یابی و فرهنگ نویسی برداشته اند تقدیر و تشکر کرده باشم ثانیاً این نکته را یاد آوری نمایم که در این کتاب نیز ممکن است واژه ای از قلم افتاده باشد هر چند سعی شده که به جزء واژه های مشترک و لغاتی که بر اساس قاعده ای معین تبدیل شده یا تخفیف می یابند تمام واژه ها و اصطلاحات دیگری

که در این لهجه کاربرد داشته را جمع آوری و ارائه نمائیم همینطور ضمن اینکه سعی گردیده واژه ها را به طور کوتاه ، دقیق و رسا با پرهیز از توضیحات اضافی معنا نمائیم اما ممکن است بعضی لغات بسیار کوتاه معنی شده و یا معنای برخی دیگر از آن رسائی لازم برخوردار نباشد لذا ضمن درخواست از کسانی که به واژه های نانوشته دست می یابند همچنین از آگاهان و علاقه مندان تمنا نموده نکاتی را که در زمینه های مختلف به نظرشان لازم می رسد به آدرس قید شده کتباً اعلام فرمایند تا تذکرات سودمندشان انشاءالله در تکمیل این دست آورد ناچیز لحاظ گردد .

با تشکر و سپاس ۱۳۷۳

نصیب الله عزیزی

www.ketab.ir